
A MAGYARORSZÁGI LENGYELSÉG MÚZEUMA ÉS LEVÉLTÁRA

MUZEUM I ARCHIWUM WĘGIERSKIEJ POLONII

1102 Budapest, Állomás u. 10.

Tel./fax: 36 1 260 80 23

web: www.polonia.hu

e-mail: muzeum@polonia.hu

Sprawozdanie Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii za okres od września 2011 do sierpnia 2012 r.

Działalność Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii była w okresie sprawozdawczym podobnie aktywna i wielostronna, jak w latach ubiegłych.

Powiększanie i rozwój zbiorów wystawy stałej

Instytucja nasza otrzymała na rok 2011 fundusze od państwa węgierskiego oraz – w mniejszym zakresie – od państwa polskiego fundusze na dalszy rozwój wystawy stałej, noszącej nazwę „1000 lat powiązań polsko-węgierskich”. Dzięki temu mogliśmy dać do wykonania, względnie zakupić:

- kilka specjalnych map dużego formatu: Polska i Węgry pod jednym berłem (mapa potrójna), szlaki handlowe między Polską a Węgrami w XVIII wieku, mapy węgierskich miejscowości w których znajdowały polskie obozy uchodźcze podczas II wojny światowej (mapa podwójna);
- kilka elektronicznych kopii znanych obrazów płóciennych, jak „Batory pod Pskowem” Jana Matejki, „Jan Sobieski pod Wiedniem” Juliusza Kossaka, „portret marszałka Piłsudskiego” Jerzego Kossaka;
- nowy, bardziej przejrzysty wystrój poszczególnych pięciu części wystawy;
- urządzenia multimedialne (3 sztuki) do dodatkowej i bardziej szczegółowej – wizualnej i słownej – elektronicznej prezentacji tematyki wystawy.

Powiększanie zbiorów bibliotecznych

Powiększone zostały niewielkie jeszcze (istniejące od 2009 roku) specjalistyczne zbiory biblioteczne, o około 50 pozycji książkowych, - do 1100.

Wystawy czasowe

W okresie sprawozdawczym nastąpiła prezentacja – kolejno – pięciu wystaw. Cztery z nich to ekspozycje plastyczne, piąta jest dokumentalno-fotograficzną. Oto one:

- „3D” wspólna wystawa Krzysztofa Duckiego, grafika, reprezentanta polskiej szkoły plakatu, żyjącego od 1982 na Węgrzech oraz jego dwóch synów: Tomka i Witka – filmowców. Otwarcie 7 X 2011;
- „80 lat w służbie piękna” Mariana Józefa Trojana, grafika, autora fresków kościelnych, nestora polonijnych artystów plastyków, uchodźcy wojennego (jako dziecka). Otwarcie 16 XII 2011;
- „Muzyka krajobrazów i barw” Zenobii Siekierskiej, malarki polonijnej, córki polskiego uchodźcy wojennego. Otwarcie 23 II 2012;

- „Ponowny powrót do kraju nigdy nie widzianego” Gabriela Morvayego (1934, Tarnów – 1988, Sabadell, Hiszpania), pół-Polaka pół-Węgra, malarza, który zdobył uznanie na zachodzie Europy, a w Polsce i na Węgrzech był nieznany. Otwarcie 23 IV 2012;
- „Razem na tatrzańskie szczyty” dokumentalno-fotograficzna wystawa o współpracy taterników polskich i węgierskich od XIX wieku, we współpracy z Muzeum Tatrzańskim oraz Tatrzańskim Parkiem Narodowym w Zakopanem. Otwarcie 20 VI 2012.

Działalność wydawnicza i naukowa

Muzeum wydało w ciągu ostatniego roku 5 częściowo kolorowych katalogów do każdej z pięciu podanych wyżej wystaw. Oprócz tego wydaliśmy jesienią 2011 roku wielobarwny katalog „Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii” prezentujący dotychczasowy, 13-letni dorobek naszej placówki, wraz z jej filiami. Wszystkie katalogi, z wyjątkiem jednego, są – zwyczajowo – trójjęzyczne. Obok języka polskiego i węgierskiego jest to najczęściej angielski.

Działalność naukowo-badawcza stanowi dodatkowy rodzaj działalności naszego muzeum. Dotyczy ona obecnie okresu antyhabsburgskiego powstania węgierskiego lat 1703-1711, kierowanego przez księcia Franciszka II Rakoczego. Konkretnym tematem naszych badań jest polska pomoc i polskie zaplecze dla powstania. Badania te – dotychczas nie podjęte jeszcze przez nikogo – prowadzimy od 2008 roku, obecnie (od bieżącego roku) przy współdziałaniu Kierunku Polonistycznego Katolickiego Uniwersytetu w Budapeszcie-Piliscsabie.

Oprócz tego przedstawiciele muzeum biorą udział w polsko-węgierskich konferencjach naukowych na terenie całego kraju i są zapraszani z wykładami też do różnych miast Węgier. Z najważniejszych tematów konferencyjnych okresu sprawozdawczego były w tym zakresie: „Braterska postawa premiera Węgier Pála Telekiego w stosunku do spraw polskich po I wojnie światowej oraz w początkach II wojny” (był on premierem dwukrotnie), tematem drugim (też jeszcze dotychczas nie opracowanym) były „Polsko-węgierskie stosunki w ostatnim 20-leciu, po zmianie ustroju”.

Działalność Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech

Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech, założone przez samych twórców przy współdziałaniu Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej w 1996 r. działa od 2007 r. z siedzibą w Muzeum Węgierskiej Polonii i współpracuje z muzeum m.in. przy opracowywaniu muzealnych katalogów wystawowych. W bieżącym roku posiedzenie Forum odbyło się w Sali Wystaw Czasowych 26 VI. Z członków Forum wystawy mieli w naszym muzeum – w okresie sprawozdawczym: Krzysztof Ducki, Marian Trojan, Zenobia Siekierska.

Częstotliwość zwiedzania

Wystawy w Budapeszteńskim budynku odwiedzane są ze zmienną częstotliwością. Podczas otwarć wystaw czasowych liczba obecnych pozostaje zwykle w granicach 30-60 osób. W inne dni przybywają pojedyncze osoby, bądź ludzie w mniejszych grupkach. Rzadziej są to grupy rzędu klasy szkolnej, bądź ilości miejsc w autobusie. Owa nieregularność wynika z faktu że nasza instytucja znajduje się poza centralnymi dzielnicami Budapesztu, jakkolwiek daleko od jego granic zewnętrznych. Dlatego zaczęliśmy czynić starania o stworzenie możliwości przeniesienia naszej instytucji w pobliże śródmieścia, przy tym do budynku większego, gdyż tego wymaga wartość coraz bardziej rozbudowywanych zbiorów oraz całej ich tematyki.

Filia w Andrástanyi obecnie praktycznie jest prawie nie odwiedzana ze względu na chorobę miejscowej osoby, u której znajdował się klucz i która miała pieczę nad budynkiem. Dlatego czynimy już daleko posunięte starania o przeniesienie filii w pobliże Derenku, gdzie mieści się druga nasza filia, z wystawą jedynie fotograficzną, ale jest ona położona na atrakcyjnym terenie Parku Narodowego Aggtelek (nad granicą słowacką). Derenk jest przez turystów często odwiedzany, więc bliskość obydwu filijnych wystaw będzie korzystnie wpływać na dalsze wzmacnianie frekwencji, szczególnie w okresach od wiosny do jesieni.

Budapeszt, wrzesień 2012 r.

Konrad Sutarski
dyrektor